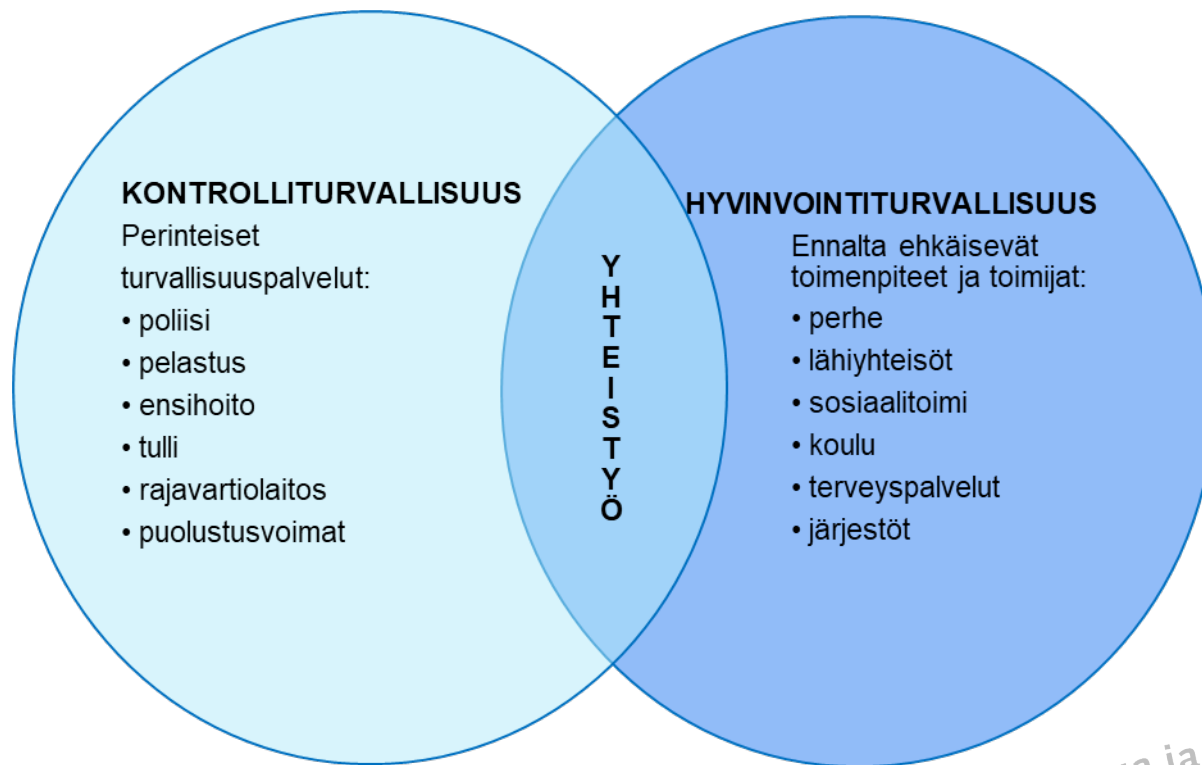

Arjen turvallisuuden tiekartta - aktivoiva osallisuus syrjäytymisen ehkäisyssä

1.12.2020 – 30.9.2021 (10 kk)

Arjen turvallisuus ja hyvinvointi

Lähde: Sisäisen turvallisuuden sihteeristön päällikkö Tarja Mankkinen, sisäministeriö teoksessa Vahvemmat yhdessä 2014, 4.

Arjen turvallisuuden tiekartta - aktivoiva osallisuus syrjäytymisen ehkäisyssä

Tavoite: Valmistella arjen turvallisuuden tiekartta monitoimijaisessa ja osallistavassa yhteistyössä.

- Hankkeessa pyritään tunnistamaan ja tunnustamaan verkostotoimijoiden osaaminen, välttämään mahdollista päällekkäistä työtä ja käyttämään niukkoja resursseja tehokkaasti.
- Tiekartan toteuttamista suunnitellaan yhteistyössä maakunnan rahoittajien ja päättäjien kanssa.

Tuloksena: Arjen turvallisuuden tiekartta, joka rakentaa polun suunnitelmista toimintaan.

Vaikka hankkeen toteuttaa Lapin AMK, hanke on suunniteltu ja se toteutetaan yhdessä Lapin turvallisuusverkoston kanssa.

Toimenpide 1. Tilannekuva. Muodostettu neljän tarkastelun kautta:

1. Strategioiden ja ohjelmien kartoitus (maakunnalliset ja kansalliset)
2. Toimijakuvaukset (maakunnalliset ja kansalliset)
3. Hankekatsaus (maakunnallinen, kuntakohtainen)
4. Tilastokatsaus (maakunnallinen, kuntakohtainen)

Toimenpide 2. Tiekartan laatiminen: kehittämiskohteiden tunnistaminen. Aikataulu tammikuu 2021 – kesäkuu 2021

- 7 työpajaa: kaikki Lapin 21 kuntaa seutukunnittain
- 20 avaininformanttien haastattelua
- 4 kansalaistilaisuutta: kylätoimijat, saamelaisseuriorit, ysiluokkalaiset, peruskoulun 1-6 luokat

Toimenpide 3. Tiekartan kehittämiskohteiden toimeenpano- ja rahoitussuunnitelman laatiminen. Aikataulu tammikuu 2021– syyskuu 2021

Arjen turvallisuuden tiekartta – aktiiviva osallisuus syrjäytymisen ehkäisyssä

[Etusivu](#) [Tilannekuva](#) [Tarvekartoitus](#) [Tiekartta](#) [Ohjausryhmä](#) [Hyödyllisiä linkkejä](#) [In English](#)

Tilannekuva

Hankkeen ensimmäisessä vaiheessa laaditaan arjen turvallisuuden tilannekuva. Jotta voidaan laatia tiekarttaa tulevaisuuteen, on tiedettävä missä mennään nyt. Tilannekuva vahvistaa toimijoiden tiedolla johtamisen osaamista.

Tilannekuva muodostetaan neljän tarkastelun kautta:

1. Strategioiden ja ohjelmien kartoitus (maakunnalliset ja kansalliset)
2. Toimijakuvaukset (maakunnalliset ja kansalliset)
3. Hankekatsaus (maakunnallinen, kuntakohtainen)
4. Tilastokatsaus (maakunnallinen, kuntakohtainen)

1. STRATEGIAT JA OHJELMAT

Kehittämistyön pitää olla tavoitteellista. Valtakunnalliset ja maakunnalliset strategiat ja ohjelmat ohjaavat arjen turvallisuuden kehittämistä. Strategiakatsauksessa tarkasteltiin tärkeimpiä arjen turvallisuuteen liittyviä valtakunnallisia sekä maakunnallisia turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyviä strategioita, ohjelmia ja periaatepäätöksiä. Strategialinjaukset korostavat avointa verkostoyhteistyötä, ennakoivuutta ja ennalta ehkäisyä, syrjäytymisen torjumista ja hyvinvoinnin edistämistä. Strategiat painottavat valtakunnallisista,

TILANNEKUVA LADATTAVINA TIEDOSTOINA:

[Lapin kuntien hyvinvointi- ja turvallisuustilastot 2000-luvulta](#)

[Strategiat taulukkona](#)

[Arjen turvallisuuden valtakunnalliset toimijat Lapissa](#)
[Arjen turvallisuuden alueelliset toimijat Lapissa](#)

[Itä-Lapin kunnissa \(Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla, Savukoski\) toteutetut hankkeet](#)

[Meri-Lapin kunnissa \(Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio\) toteutetut hankkeet](#)

[Torniolaakson kunnissa \(Pello, Ylitornio\) toteutetut hankkeet](#)

[Tunturi-Lapin kunnissa \(Enontekiö, Kittilä, Kolari, Muonio\) toteutetut hankkeet](#)

[Pohjois-Lapin kunnissa \(Inari, Sodankylä, Utsjoki\) toteutetut hankkeet](#)

[Rovaniemen seutukunnan kunnissa \(Ranua, Rovaniemi\) toteutetut hankkeet](#)

Kehittämistarpeissa painottuneet kokonaisuudet

- **Tiedolla johtaminen ja vaikuttavuuden arviointi**
  - Faktatietoa syrjässä olevien alueiden haasteista, yhteistyö mm. Poliisin ja oppilaitosten kanssa, tutkimustietoa alueen tarpeisiin, viranomaisen tilannekuva-platform
- **Kaukana / syrjässä asuvien turvallisuus**
  - palveluliikenne, liikkuva palvelupiste, kuituyhteydet, monitoimiauto, osuuskuntatoiminta, viranomaisten vasteajat (ambulanssi), tieliikenne (auraus), kyläpoliisi, terveyspalvelut netin kautta
- **Yksinäisyyden torjuminen**
  - Naapuriapu, hyvinvointilähete, järjestöjen palvelut, kylätoimijat, oma aktiivisuus (ei vain kunta), lapsille iltapäivä- ja kesäkerhot, harrastuks
- **Osallisuuden kasvattaminen ja syrjäytymisen ehkäisy**
  - kaikille avoimet tilat, esteettömyys niin fyysisesti kuin psyykkisesti, harrastukset ja tapahtumat, kaikki kuntien toimialat, etenkin ikäihmisten kohdalla digiosaaminen ja -osallisuus, verkostoyhteistyö ja monialainen toteutustapa, talkoohenki muutoksessa, seuralaispalvelu-pilotti ikäihmisille käytössä, yhdistysten lainsäädännön keventäminen -> järjestöyhdyshenkilön roolin kehittäminen?

Kehittämistarpeissa painottuneet kokonaisuudet

• Vasteaikojen parantaminen

- viranomaisten, erityisesti ambulanssin, pelastustoimen ja poliisin toimintavalmiusaikoihin liittyen, lisäksi mm. kouluväkivaltatapauksiin reagointi, digitaalisten yhteyksien ylläpito

• Tietoliikenneyhteydet ja laajakaista

- Digisyrjäytymisen ehkäisy, palveluiden saavutettavuus, kuituverkot myös syrjäseuduille ja ikäihmisille, uusien liittymien saaminen operaattoreiden rakentamissopimukseen, digitaalisten harrastusten ja pelillisyyden ymmärtäminen ja tukeminen, digiosaamisen vahvistaminen -> ehkä väylä sukupolvien välille, digin riski sosiaalisen ympäristön supistuminen, vanhemmille tietoa ja taitoa -> sometietoisuus

• Tiedon välittäminen kuntalaisille

- Monikanavaisuus, ajantasainen tieto, yhteismarkkinointi alueesta asuinympäristönä, tiedolla johtaminen ja sen jalkautuminen käytäntöön kuntalaisia myöten

• Kodin turvallisuus ikääntymisen myötä

- Vaatimukset kasvavat ikääntymisen myötä, turvallisuuden tunne, ennaltaehkäisy -> teknologia, rakennukset, valvonta, liukastumiset, saavutettavuus ja esteettömyys, myös koululaiset

Kehittämistarpeissa painottuneet kokonaisuudet

• Nuorten tavoitettavuus ja tuki

- Yhteistyö eri toimijoiden kanssa erit. syrjäytymisen ehkäisyssä, tiedon jako eri toimijoiden kesken (vrt tietoturva)?, monipuoliset harrastusmahdollisuudet, etsivä nuorisotyö tärkeää -> vakinaistaminen, ankkuri-malli hyvä -> poliisin resurssia lisää, yksinäisyys koronan myötä, mielenterveyspalveluiden vaje, ammattitaitoinen henkilöstö -> yksikin poissa on ongelma, tavoitettavuus myös puhelimitse helpommaksi, lapsiperheiden palvelut etenkin jos ei turvaverkkoja lähellä

• Elinkeinojen monipuolistaminen

- Huoltosuhde kasvaa, kunnan yritysneuvonta, alue- ja asukasmarkkinointi, työvoimapula haasteena erit. sote ja sivistys -> yhteismarkkinointi, syrjäseutulisiä, opintolainan poismaksu, somekanavat, Lapissa pitkät välimatkat -> etäisyydet ajallisesti, edunvalvonta, terveysturvallisuudella uuteen normaaliin

• Poliisin ja pelastustoiminnan resurssit

- pelastustoimen ja terveydenhuollon henkilöstön saatavuus ja ammattitaidon ylläpito -> henkilöstön rekrytointi, viranomaisten verkostoyhteistyö

• Liikenneturvallisuus ja kevytliikenne

- Raskas liikenne VT 21, kevyenliikenteen väylä Pello-Tornio, liikenneturvallisuus (koululiikenne, ikäihmisten lisääntynyt määrä, matkailijat), kevyen liikenteen merkitys, uudet toimintamallit esim. yritys yhteistyössä, järjestöjen rooli

Kiitos!

<https://blogi.eoppimispalvelut.fi/arjenturvantiekartta/>

eiija.raasakka@lapinamk.fi

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto